

Komunikat prasowy FRA
Wiedeń/Rzym, 10 listopada 2014 r.

Prawa podstawowe na granicach UE: nadchodzące wyzwania ujawnione w sprawozdaniach FRA

W dwóch nowych sprawozdaniach Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) przedstawiono sytuację w zakresie przestrzegania praw człowieka na granicach powietrznych i lądowych UE. Granice te są pierwszymi miejscami wjazdu na terytorium UE osób ubiegających się o azyl i ofiar handlu ludźmi w celu pracy przymusowej lub wykorzystania seksualnego oraz w celu pozyskania organów.

Sprawozdania oparto na badaniach przeprowadzonych w pięciu portach lotniczych i na sześciu głównych lądowych przejściach granicznych oraz przedstawiono w nich potencjalne przypadki naruszania praw podstawowych na granicach UE. Podobnie jak we wcześniejszym sprawozdaniu FRA dotyczącym praw podstawowych na południowych granicach morskich UE, w badaniach tych opisano sposób traktowania osób przybywających do UE oraz sugestie dotyczące większego poszanowania ich praw człowieka.

„Granice UE są dla nich pierwszym punktem styczności ze światem zewnętrznym. To właśnie tutaj rozpoczyna się obowiązek UE w zakresie przestrzegania praw podstawowych” – stwierdził dyrektor FRA Morten Kjaerum. „Wszelkie działania podejmowane przez UE w celu usprawnienia zarządzania jej granicami zewnętrznymi muszą być zgodne z prawami podstawowymi. Uwzględnienie kwestii poszanowania praw podstawowych w ocenach dotyczących kontroli granicznej w strefie Schengen stanowi krok we właściwym kierunku. Względy bezpieczeństwa na przejściach granicznych nie mogą zwalniać z przestrzegania praw podstawowych, które muszą stanowić rdzeń nowoczesnego i zintegrowanego zarządzania granicami.”

W dwóch nowych sprawozdaniach ujawniono szereg kwestii, które wpływają na poszanowanie praw podstawowych osób będących obywatelami państw trzecich przybywających do UE. W świetle tych ustaleń FRA przedstawiła propozycje dotyczące poprawy gwarancji praw podstawowych na granicach UE, skierowanych do decydentów na szczeblu UE oraz na szczeblu krajowym, do agencji Frontex zajmującej się zarządzaniem granicami UE, a także do funkcjonariuszy operacyjnych pracujących w punktach kontroli granicznej. Na przykład:

- chociaż funkcjonariusze straży granicznej otrzymują instrukcje dotyczące profesjonalnego i pełnego szacunku traktowania osób przekraczających granice, część pasażerów twierdziła, że funkcjonariusze straży granicznej są niechętni do pomocy, nieprzystępni i opryskliwi. W związku z tym państwa członkowskie UE powinny podjąć skuteczne działania mające na celu **wyeliminowanie poważnych form lekceważącego zachowania w stosunku do podróżnych;**
- mniej niż połowa funkcjonariuszy straży granicznej w portach lotniczych twierdziła, że informowała osoby poddawane szczegółowej kontroli granicznej o powodach jej przeprowadzania. Ponad dwie trzecie przyznało również, że nie podawało osobom, którym

odmówiono wjazdu na terytorium UE, informacji na temat tego, gdzie mogą one uzyskać pomoc prawną. Funkcjonariusze straży granicznej muszą **terminowo udzielać odpowiednich informacji** wszystkim podróżnym, w przypadku gdy poddawani są oni szczegółowym kontrolom lub gdy odmawia im się wjazdu. Państwa członkowskie powinny również bardziej aktywnie promować naukę języków wśród funkcjonariuszy straży granicznej oraz wprowadzać skuteczne mechanizmy tłumaczenia ustnego na przejściach granicznych;

- na lądowych przejściach granicznych dwóch na trzech funkcjonariuszy straży granicznej twierdziło, że nie wszczęliby procedury azylowej, nawet gdyby podróżny powiedział, że jego życie lub wolność byłyby zagrożone w przypadku powrotu do państwa, które opuścił. W portach lotniczych tylko 22% funkcjonariuszy straży granicznej otrzymało pisemne wytyczne dotyczące identyfikowania potencjalnych ofiar handlu ludźmi. W związku z tym należy **lepiej szkolić i uwrażliwiać** funkcjonariuszy straży granicznej w zakresie rozpoznawania osób ubiegających się o azyl lub migrantów, którzy padli ofiarą handlu ludźmi. Organy zarządzające granicami powinny również zapewnić wprowadzenie procedur i szkoleń dla funkcjonariuszy straży granicznej, którzy zajmują się dziećmi;
- pomieszczenia dla migrantów, którym odmówiono wjazdu lub którzy przybyli bez dokumentów, często są niewystarczająco wyposażone, mimo że osoby zatrzymane mogą spędzić w nich do kilku godzin. W niektórych portach lotniczych zatrzymani spędzili w nich nawet kilka dni. Państwa członkowskie muszą zadbać, aby **pomieszczenia**, w których przetrzymywane są osoby, którym odmówiono wjazdu na terytorium UE, **umożliwiały zaspokojenie podstawowych potrzeb**, w tym wyżywienie i wodę.

Tegorocznym tematem rozpoczynającej się dziś corocznej **Konferencji Praw Podstawowych** FRA są prawa podstawowe i migracja do UE. Oprócz zarządzania granicami w ramach konferencji omawiane będą kwestie takie jak ochrona dzieci, integracja cudzoziemców oraz nasilający się w niektórych miejscach rasizm w stosunku do migrantów. Uczestnicy będą również dyskutować na temat wyzwań wynikających ze wzrastającej presji na państwa przyjmujące na zewnętrznych granicach UE oraz sposobów reagowania na tę sytuację. Zapraszamy do odwiedzenia stron internetowych konferencji w celu zapoznania się z [programem](#) oraz listą uczestników.

Pełną treść sprawozdań można pobrać poniżej:

- [Przestrzeganie praw podstawowych w portach lotniczych: odprawa graniczna w pięciu międzynarodowych portach lotniczych w Unii Europejskiej](#)
- [Przestrzeganie praw podstawowych na granicach lądowych: ustalenia z wybranych przejść granicznych na granicach Unii Europejskiej](#)

Aby uzyskać dodatkowe informacje, należy skontaktować się z zespołem FRA ds. mediów:

Adres e-mail: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 580 30 642

Uwagi dla redaktorów:

- Zbieranie materiału do sprawozdań dotyczących lotniczych przejść granicznych odbyło się w portach lotniczych Charles de Gaulle (Francja); Fiumicino (Włochy), we Frankfurcie (Niemcy), Manchesterze (Zjednoczone Królestwo) oraz Schiphol (Holandia).
- Zbieranie materiału do sprawozdań dotyczących lądowych przejść granicznych odbyło się na przejściach granicznych w El Tarajal i Ceucie (Hiszpania/Maroko); Kapitanie Andreewie (Bułgaria/Turcja); Kipi (Grecja/Turcja); Medyce (Polska/Ukraina); Röske (Węgry/Serbia); oraz w Vyšné Nemecké (Słowacja/Ukraina).
- Więcej informacji na temat działań FRA w dziedzinie azylu, migracji i zarządzania granic, w tym powiązane publikacje, można znaleźć na [stronach internetowych FRA](#).